

Εφαρμογή της καινοτόμας δράσης «το ποδήλατο», σε μαθητές της Β Δημοτικού σχολείου του Ν. Θεσσαλονίκης.

Καραμούτας Ανέστης

Εκπαιδευτικός ΠΕ70

karamoutasanestis@gmail.com

Περίληψη

Οι νέες τεχνολογίες έχουν δημιουργήσει νέα δεδομένα στην εκπαίδευση και αναζήτηση νέων μεθόδων και καινοτομιών στη διδασκαλία. Στην παρούσα μελέτη παρουσιάζεται ένα σενάριο καινοτόμας διδακτικής προσέγγισης της «Κυκλοφοριακής Αγωγής και Οδικής Ασφάλειας» που εφαρμόστηκε στους 24 μαθητές της Β δημοτικού, σε ένα σχολείο του Ν. Θεσσαλονίκης. Σκοπός του διδακτικού σεναρίου είναι η σχολική εκπαίδευση να ανταποκριθεί στις σύγχρονες παιδαγωγικές-διδακτικές, καθώς και στις κοινωνικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Μέσο τεχνολογίας και ευχάριστων δραστηριοτήτων οι μαθητές έμαθαν σωστά από την ηλικία των επτά χρονών, να οδηγούν ποδήλατο με ασφάλεια. Το καινοτόμο σενάριο εστιάζεται στις βασικές αρχές φιλοσοφίας της Διοίκησης ολικής Ποιότητας στην Εκπαίδευση, που είναι η εστίαση στις ανάγκες των μαθητών, η συνεχής βελτίωση και η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων.

Λέξεις κλειδιά: καινοτόμο διδακτικό σενάριο, δείκτες επιτυχίας, αξιολόγηση

Εισαγωγή

Το διδακτικό σενάριο εμπίπτει στην κατηγορία «διδακτικές προτάσεις», έχει όμως ιδιαίτερη υπόσταση και σημασία όταν πρόκειται για την εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων στα μαθησιακά αντικείμενα. Τα κύρια χαρακτηριστικά των Καινοτόμων διδακτικών σεναρίων είναι η έμφαση στις ομαδοσυνεργατικές και βιωματικές προσεγγίσεις, η οικοδόμηση γνώσεων και η ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων των μαθητών/τριών, η επικαιροποίηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών (Α.Π.Σ.) και, τέλος, η ευέλικτη διαχείριση του σχολικού χρόνου.

Τα τελευταία χρόνια, σε αρκετά εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εισήχθησαν, εφαρμόστηκαν και αξιολογήθηκαν καινοτόμα προγράμματα, τα οποία στόχευαν στην αλλαγή των διαδικασιών μάθησης και κυρίως στην διεπιστημονική και βιωματική προσέγγιση της γνώσης (Καρατζιά-Σταυλιώτη, & Αχαΐωτης, . 2007, CIDREE,1999).

Ως καινοτόμο διδακτικό σενάριο εννοούμε την περιγραφή μιας διδασκαλίας με εστιασμένο γνωστικό αντικείμενο, συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους, διδακτικές αρχές και σχολικές πρακτικές. Το διδακτικό σενάριο εκλαμβάνεται ως μία πρόκληση, ένα έναυσμα να σκεφτεί ο εκπαιδευτικός μακριά από τους περιορισμούς που του επιβάλλει το Αναλυτικό πρόγραμμα.

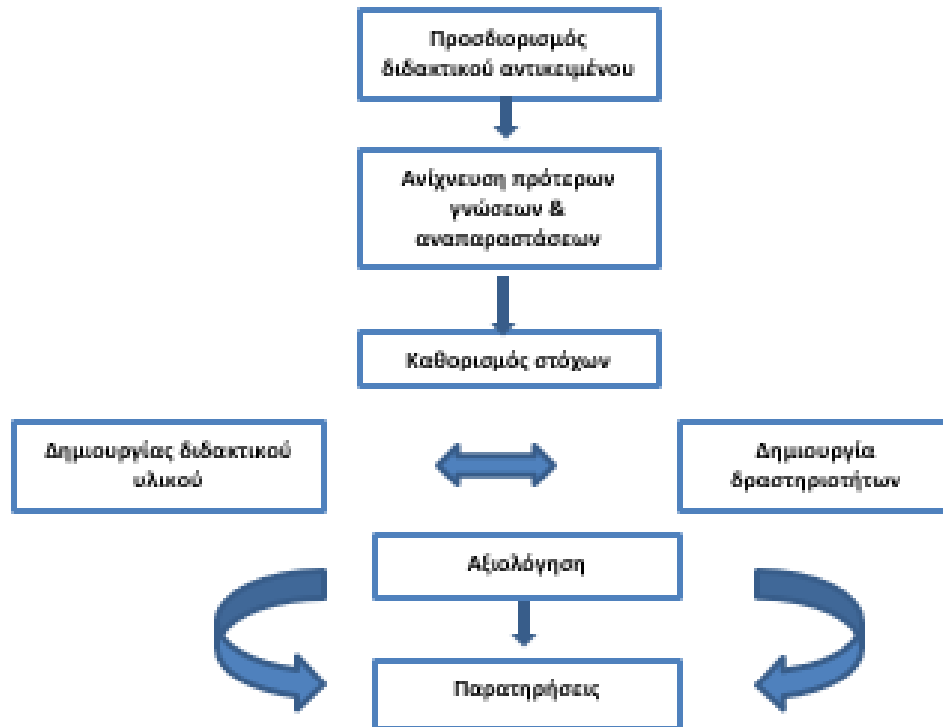
Το καινοτόμο εκπαιδευτικό σενάριο αφορά εκπαιδευτικούς και μαθητές. Κάνει χρήση κατάλληλων διδακτικών στρατηγικών και αποσκοπεί στην επίτευξη ενός μαθησιακού αποτελέσματος μέσω της χρήσης κατάλληλου υπολογιστικού περιβάλλοντος (εκπαιδευτικό λογισμικό και υλικό), που διαφοροποιείται από το τι θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς τη χρήση των ΤΠΕ.

Μέθοδος

Στο πλαίσιο λοιπόν του μαθήματος «Μελέτη Περιβάλλοντος» της Β Δημοτικού και συγκεκριμένα της ενότητας «Κυκλοφορώ με ασφάλεια», αποφασίσαμε να υλοποιήσουμε το συγκεκριμένο μάθημα με έναν ιδιαίτερο καινοτόμο, πρωτότυπο τρόπο διδασκαλίας. Στην πραγματοποίηση της διδασκαλίας μας θα γίνει χρήση του καινοτόμου υλικού του

Υπουργείου Μεταφορών αναμένοντας να αποκτήσουν δεξιότητες οι μαθητές, ενώ παράλληλα προτείνουμε και επιπρόσθετες δραστηριότητες βιωματικές και ασκήσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την καλύτερη αφομοίωση των περιεχομένου αλλά και την πιο διασκεδαστική και ενδιαφέρουσα παρουσίαση της διδασκαλίας. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές θα μπορούν να χαίρονται το ποδήλατο με ασφάλεια και με δεξιότητες συμπεριφοράς οι οποίες θα αποκτηθούν στον χώρο του σχολείου, μέσα από την συνεργασία, την επικοινωνία, τη χρήση Τ.Π.Ε και την επίλυση προβλημάτων που αφορούν το θέμα.

Στην καινοτόμα διδασκαλία, η ανάπτυξη ενός εκπαιδευτικού σεναρίου με ΤΠΕ συμπεριλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες – σε στενή συνήθως μεταξύ τους σχέση και αλληλεπίδραση – επτά (7) φάσεις (σχήμα 1).

Σχήμα1: Παγάνος, Π.(1998). Το στρατηγικό μάρκετιγκ των εκπαιδευτικών προγραμμάτων Δείκτες επιτυχίας μπορεί να είναι:

- Η συμμετοχή των μαθητών
- Η διαπίστωση της επίτευξης των στόχων της μάθησης.
- Ο εντοπισμός των μαθησιακών δυσκολιών και των ελλείψεων των μαθητών, με στόχο το σχεδιασμό κατάλληλων παρεμβάσεων για τη βελτίωση της διδακτικής διαδικασίας.
- Η απόκτηση υπευθυνότητας από τους μαθητές μέσα από διαδικασίες συλλογικής εργασίας και αυτοαξιολόγησης.
- Η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης των μαθητών και συνολικά στη συγκρότηση της προσωπικότητάς τους.
- Η απόκτηση μεταγνωστικών ικανοτήτων εκ μέρους των μαθητών μέσα από τον έλεγχο και τη διαχείριση της μάθησής τους.

Πιο συγκεκριμένα λοιπόν το περιεχόμενο της έννοιας του προγραμματισμού, περιλαμβάνει:

- τον καθορισμό των στόχων (τι να πετύχουμε;)
- τη διαμόρφωση των στρατηγικών (πώς θα το επιτύχουμε;)

- τα λειτουργικά προγράμματα δράσης και τους προϋπολογισμούς (με ποιες ενέργειες, μέσα και πότε θα το επιτύχουμε).

Στον στρατηγικό σχεδιασμό λάβαμε σοβαρά υπόψιν τη διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης της στρατηγικής μάνατζμεντ (Παγάνος, 1998).

Τα βασικά βήματα υλοποίησης της καινοτόμας διδακτικής προσέγγισης δημιουργήθηκαν, λαμβάνοντας υπόψιν τους στόχους που έχουμε θέσει. Τα βήματα της διδασκαλίας είναι σχεδιασμένα σύμφωνα με τη σύγχρονη διδακτική προσέγγιση που προάγει τη συνεργασία, τη διαμόρφωση γνώσης, τη χρήση Τ.Π.Ε, την αυτορρύθμιση, την επιδέξια επικοινωνία και την επίλυση προβλημάτων.

Το πρόγραμμα διαμορφώνεται σύμφωνα με το μοντέλο του κύκλου του Deming (Τζιώνας, 2018) δίνοντας την δυνατότητα στους συμμετέχοντες να είναι μεθοδικοί, να προγραμματίζουν, να οργανώνουν τη σκέψη και τις ενέργειές τους για τη βελτίωση της διδακτικής- μαθησιακής διδασκαλίας, μέσα από συνεργατικές μεθόδους (Πολίτης, Κόμης & Κοίλιας, 2002).

Αναμενόμενα αποτελέσματα

Με το τέλος της καινοτόμου διδασκαλίας μέσα σε ένα συνεργατικό και ευχάριστο περιβάλλον αναμένουμε βραχυπρόθεσμα:

- Να μάθουν τα απαραίτητα σήματα και τους σηματοδότες
- Να επιλέγουν το κατάλληλο μέγεθος ποδηλάτου γι'αυτά και να το ρυθμίζουν σωστά.
- Να χρησιμοποιούν τον κατάλληλο εξοπλισμό για την ασφάλειά τους
- Τα παιδιά θα πρέπει να γνωρίζουν τους κανόνες οδικής συμπεριφοράς
- Να μάθουν και να συνειδητοποιήσουν τους κινδύνους που εγκυμονούν.
- Θα πρέπει να είναι σε θέση να συμμετέχουν με ασφάλεια στην κυκλοφορία, ως ποδηλάτες.

Μακροπρόθεσμα:

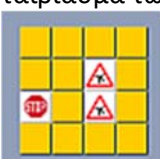
- Να κατανοήσουν και να μάθουν να αναγνωρίζουν τους κινδύνους με τους οποίους μπορεί να έρθουν αντιμέτωποι στο οδικό δίκτυο.
- Να φροντίζουν ώστε να παραμένουν ασφαλείς και να μην υπερεκτιμούν τις δυνατότητες τους θέτοντας τον εαυτό τους σε κίνδυνο.
- Να μάθουν ότι δεν πρέπει να παρασύρονται από τους συνομηλικούς τους αλλά και γενικότερα από άλλους ανθρώπους σε επικίνδυνες επιλογές και συμπεριφορές.
- Να μάθουν να κάνουν πιο σωστές επιλογές που να διασφαλίζουν την ασφάλειά τους και να προάγουν παράλληλα τη Βιώσιμη Κινητικότητα.
- Να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση σχετικά με τις δυνατότητες και ικανότητες τους.

Να μάθουν να σέβονται όλους τους χρήστες της οδού και ταυτόχρονα να διασφαλίζουν την κινητικότητα των ΑΜΕΑ.

Ανάλυση

Σας παρουσιάζουμε τον συγκεντρωτικό πίνακα δραστηριοτήτων που εφαρμόσαμε, λαμβάνοντας υπόψιν τους στρατηγικούς στόχους τους δείκτες μέτρησης και τις τιμές δεικτών. Συμπεριλαμβάνονται και οι επτά (7) φάσεις (σχήμα 1), καθώς και τα βασικά έξι ορόσημα με τα χρονοδιαγράμματά τους.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ Β ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ/ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΕΣ ΤΙΜΕΣ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΟΥΝ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
<p>Ορόσημο: εκμάθησης σημάτων ΦΑΣΗ:1 1/10/19 έως 27/10/19</p> <p>Να μάθουν τα απαραίτητα σήματα.</p>	Αναγνωρίζουν τα σήματα.	80%	Έλεγχος των γνώσεων που ήδη κουβαλούν μαζί τους, με μια βόλτα στους δρόμους της γειτονιάς.
	Ονομάζουν τα σήματα και τα περιγράφουν.	80%	Διδασκαλία των σημάτων, από το βιβλίο του Υπουργείου μεταφορών (σελ 15-20) (www.edrive.yme.gov.gr) Οι μαθητές ζωγραφίζουν σήματα και κατασκευάζουν σηματοδότες και σήματα.
	Αναλύουν και κατασκευάζουν σήματα με βάση τη σημασία τους.	90%	 Γίνεται συζήτηση για τις επιπτώσεις της μη γνώσης των σημάτων. Καταγραφή των συνεπειών.
	Αναγνωρίζουν τη σημασία τους.	80%	Διαδραστικό παιχνίδι «purposegames» https://www.purposegames.com/game/5a3fcfeb41
	Η απόκτηση υπευθυνότητας από τους μαθητές μέσα από διαδικασίες συλλογικής εργασίας και αυτοαξιολόγησης	80%	Τα παιδιά παίζουν το επιτραπέζιο παιχνίδι «κυκλοφοριακή Αγωγή» Παιχνίδι μνήμης με τα σήματα της τροχαίας. Σκοπός του παιχνιδιού είναι το ταίριασμα των όμοιων οδικών σημάτων Επίσκεψη σε Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής (ΠΚΑ) Αξιολόγηση των γνώσεων με φύλλα εργασίας που περιέχουν αντιστοιχίες και αναγνώριση σημάτων και ανατροφοδότηση.
<p>Ορόσημο: επιλογής & ρύθμισης ΦΑΣΗ: 2 2/11/19 έως 30/11/19</p>	Επιλέγουν το σωστό ποδήλατο για την ηλικία τους.	90%	Οι μαθητές έρχονται σε επαφή με διάφορα ποδήλατα. Διδασκαλία του τρόπου με τον οποίο επιλέγουμε το σωστό ποδήλατο για την ηλικία μας, από το βιβλίο,σελ.29 (kidsbook-6-8-v3.pdf)

	<p>Μαθαίνουν να αγαπούν τον εαυτό τους.</p>	<p>50%</p>	<p>Μαθαίνουν ένα τραγούδι ΣΤΙΧΟΙ: Κατερίνα Βαϊμάκη / ΜΟΥΣΙΚΗ: Αντώνης Καρατζίκης</p> <div data-bbox="1145 197 1396 459" style="border: 1px solid black; padding: 5px; background-color: #f8d7da;"> <p>Πάντα όταν ποδηλατώ το κράνος μου φορά. Μη γελάς, σε προκαλώ, ξέρεις πόσο τέλειος δείχνω εγώ! Με ποδήλατο σε δρόμο δε θα βγω, ποδηλατόδρομο και</p> </div> <p>Διαδραστικά παιχνίδια</p> <p>http://edrive.yme.gov.gr/node/2378</p> <p>Συμπλήρωση σχετικού ερωτηματολογίου από τους μαθητές προκειμένου να εμπεδώσουν όσα συζητήθηκαν. Ανατροφοδότηση</p>
<p>Ορόσημο: της εικονικής οδήγησης ΦΑΣΗ:5 14/03/20 έως 20/04/20</p> <p>Να συμμετέχουν σε εικονικό περιβάλλον</p>	<p>Μαθαίνουν να οδηγούν σωστά σε εικονικό περιβάλλον.</p> <p>Αποκτούν δεξιότητες χρήσης Τ.Π.Ε</p> <p>Εξασκούνται στον ελεύθερο χρόνο τους.</p>	<p>60%</p> <p>60%</p> <p>80%</p>	<p>Οι μαθητές μέσω της πλατφόρμας οδηγούν σε εικονικό περιβάλλον εφαρμόζοντας όσα έμαθαν και μαζεύουν πόντους.</p> <p>edrive_10_v1_180314.zip και e-drive5.zip</p> <p>Ανατροφοδότηση Δημιουργία κόμικς</p> <p>Κατεβάζουν την εφαρμογή σε κινητά τηλέφωνα ή υπολογιστές.</p> <p>Πραγματοποιείται διαγωνισμός σωστής οδήγησης.</p>

	Εφαρμόζουν και αξιολογούνται σε όσα έμαθαν.	100%	<p>Δημιουργούν αφίσα</p> <p>Επίσκεψη σε Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής (ΠΚΑ) Ανατροφοδότηση</p>
<p>Ορόσημο: ποδηλασία με ασφάλεια στην πόλη. ΦΑΣΗ:6 1/05/20 έως 25/05/20 Να συμμετέχουν με ασφάλεια στην κυκλοφορία, ως ποδηλάτες.</p>	<p>Αποκτούν δεξιότητες εξισορρόπησης, διεύθυνσης και πέδησης.</p> <p>Οδηγούν με ασφάλεια στην πόλη</p>	<p>90%</p> <p>50%</p>	<p>Διαμορφώνουν την αυλή του σχολείου με τα σήματα που κατασκεύασαν και κάνουν ποδήλατο</p> <p>Οργανωμένη οδήγηση στην περιοχή της πόλης, κάτω από πραγματικές συνθήκες με επίβλεψη της τροχαίας.</p> <p>Παρακολουθούν το βίντεο που έχει δημιουργηθεί με τις προσπάθειές τους και μιλούν για την εμπειρία τους. Οργανώνουν ένα σεμινάριο για όλα τα παιδιά του σχολείου.</p>

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση της παρούσης καινοτόμας διδακτικής προσέγγισης πραγματοποιήθηκε από τρεις διαφορετικές πλευρές. Από την πλευρά του εκπαιδευτικού, των μαθητών και των γονέων (Μαυρομμάτης, Ζουγανέλη, Φρυδά& Λουκά, 2008 και Σπυράτου & Γουμενάκης, 2008).

Κατά την αρχική αξιολόγηση, στην αρχή κάθε ορόσημου εντοπίζονταν από τους εκπαιδευτικούς, οι προηγούμενες γνώσεις των μαθητών οι παρανοήσεις και οι δυσκολίες που αντιμετώπιζαν οι μαθητές. Στην διάρκεια του ορόσημου εφαρμόζαμε την Συνεχή /Διαμορφωτική αξιολόγηση, με σκοπό τον έλεγχο της πορείας των μαθητών προς την κατάκτηση των εκπαιδευτικών στόχων.

Στο τέλος κάθε ορόσημου/ στο τέλος μιας ενότητας, είχαμε την τελική αξιολόγηση. Αξιολογήθηκε η συνολική επίδοση των μαθητών (γνώσεις, δεξιότητες, μεταγνώση). Οι αξιολογήσεις αυτές γινόνταν μέσα από φύλλα εργασίας, τεστ και την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων.

Από την πλευρά των μαθητών, στο τέλος κάθε ενότητας, δημιουργούνταν μία ομάδα η οποία συμπλήρωνε ένα έντυπο με τους στόχους που είχε επιτύχει ο κάθε μαθητής. Όταν ήταν απαραίτητο, γινόνταν ανατροφοδότηση.

Από αξιολόγηση φυσικά περνούσε και η σχέση των εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων. Η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών μετατρέπει το σχολείο σε κοινότητα μάθησης και επαγγελματικής ανάπτυξης, η οποία λειτουργεί ως μία μορφή διαρκούς ενδοσχολικής επιμόρφωσης, με σημαντικά οφέλη για τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, τη σχολική μονάδα και, κυρίως, τους μαθητές. Η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών έχει άμεση επίδραση και στους μαθητές, καθώς αυτοί επωφελούνται από τη διδασκαλία που σχεδιάζεται από δύο ή περισσότερους εκπαιδευτικούς. Η συνδυασμένη προσπάθεια από περισσότερους του ενός δασκάλους είναι πιο ισχυρή από τις διδακτικές εφαρμογές που εκπονούνται από έναν (Goddard et.al, 2010).

Αποτελέσματα

Το κλίμα μεταξύ των μαθητών, ιδίως μετά τον πρώτο μήνα, ήταν απόλυτα συνεργατικό. Ακόμη και οι μαθητές που σε κάποια φάση αντιμετώπιζαν δυσκολίες, δεν τα παρατούσαν ούτε θύμωσαν. Με χαρά από μόνοι τους ήθελαν να ξαναδιαβάσουν και να ξαναπροσπαθήσουν. Την βοήθεια σε αυτή τους την προσπάθεια, απλόχερα την έπαιρναν από τους ίδιους τους συμμαθητές τους και αυτό για μας τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς ήταν ιδιαίτερα εποικοδομητικό.

Μέσα από το καινοτόμο πρόγραμμα παρατηρήθηκε μια ριζική αλλαγή της συμπεριφοράς των μαθητών και της διαπροσωπικής τους επικοινωνίας. Φαινόμενα όπως: κοροϊδευτικά σχόλια, γέλια και επιθετικές τάσεις, έδιναν την θέση τους μέρα με την μέρα σε επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες. Έμαθαν να ακούν, χωρίς να γίνονταν επικριτικοί, μιλώντας στους «αδύναμους μαθητές» με ενθαρρυντικά λόγια. Ας μη ξεχνάμε ότι η κοινωνικότητα και η σύναψη επιτυχημένων σχέσεων επηρεάζει σε πολύ σημαντικό βαθμό την αυτοπεποίθηση ενός παιδιού και το συνοδεύουν έως και στην μετέπειτα ενήλικη ζωή του.

Οι γονείς καλούνταν στο τέλος κάθε ενότητας και ως απλοί παρατηρητές συνεργάζονταν με τους εκπαιδευτικούς για οποιαδήποτε αλλαγή κρίνονταν αναγκαία με στόχο την απόλυτη επιτυχία του προγράμματος. Η συνεργασία σχολείου-οικογένειας αναδεικνύεται ως ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας στην υγιή γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Ιδιαίτερα αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις οι γονείς με ιδιαίτερη αγάπη προέβιναν σε εξατομικευμένες παρεμβάσεις, ώστε να βοηθήσουν τους «αδύναμους» μαθητές. Επίσης με περίσσιο ενδιαφέρον φρόντιζαν για την παροχή εποπτικού υλικού.

Η γονική εμπλοκή φαίνεται ότι οδηγεί στη βελτίωση των σχέσεων με τα παιδιά τους και στην απόκτηση πρόσθετων δεξιοτήτων για την υποστήριξή τους στο σπίτι. Παράλληλα, ενισχύει την εκτίμηση και την ικανοποίηση από τη συνεργασία με το σχολείο αλλά και την αίσθηση της αποτελεσματικότητάς τους ως προς την άσκηση του γονεϊκού τους ρόλου (Μυλωνάκου-Κεκέ 2009: 414- 415).

Συζήτηση

Η συγκεκριμένη καινοτόμα διδακτική προσέγγιση, υλοποιήθηκε το σχολικό έτος 2018-19 με απόλυτη επιτυχία. Συνεργάστηκαν γονείς εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων και όλοι οι μαθητές της Β δημοτικού του σχολείου μας. Μέσα από ευχάριστες διαδικασίες δεν έμαθαν απλά ποδήλατο, αλλά κατέστησαν ικανοί να επιλέγουν το ποδήλατο που πρέπει, να το φροντίζουν και να το ρυθμίζουν. Επίσης να οδηγούν με ασφάλεια γνωρίζοντας τους οδικούς κινδύνους και τις συνέπειες ενός ατυχήματος. Όλα αυτά μέσα από ευχάριστες δραστηριότητες και με την εφαρμογή της πλατφόρμας εικονικής πραγματικότητας στην οποία εφάρμοζαν όσα μάθαιναν. Το κυριότερο, μέσα από ένα πνεύμα συνεργασίας, ωριμότητας και εμπιστοσύνης. Οι μαθητές χρειάζονται ένα θετικό ψυχολογικό κλίμα που να ευνοεί την μάθηση, ενώ ο εκπαιδευτικός επιθυμεί να εργάζεται και να δημιουργεί σε μια φιλική και ευχάριστη ατμόσφαιρα.

Συνεπώς, κρίνεται απαραίτητο κάθε σχολική μονάδα να προσδιορίζει τις στρατηγικές και τις πολιτικές που υιοθετεί για τη βελτίωση της συνεργασίας της με μαθητές και γονείς. Η αποτελεσματικότητα των δράσεων που υιοθετεί το σχολείο ενισχύεται, όταν αυτές ορίζονται με σαφήνεια ως προς τους στόχους και τα μέσα που θα αξιοποιηθούν, αλλά και διαμορφώνονται λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών και των γονέων τους. Επιπλέον, η εφαρμογή των δράσεων χρειάζεται να ξεκινά από την έναρξη της σχολικής χρονιάς και απαιτεί τη δέσμευση των εκπαιδευτικών για συνεχή προσπάθεια διατήρησης της συνεργασίας και της επικοινωνίας με τους γονείς καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους. Σήμερα είναι αναγκαίο, όσο ποτέ άλλοτε, η καλλιέργεια ισχυρών δεσμών μεταξύ των συντελεστών της εκπαιδευτικής λειτουργίας (μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων, διοίκησης) και αυτή η συνεργασία «οφείλει» να τροφοδοτείται από τις επιμέρους συνεργασίες μεταξύ των εκπαιδευτικών, τόσο των ίδιων ειδικοτήτων όσο και διαφορετικών ειδικοτήτων. Μια τέτοια εικόνα αναδεικνύει το σχολείο ως οργανισμό μάθησης, ως οργανισμό που δεν προάγει τη γνώση μόνο μέσα από τα σχολικά εγχειρίδια αλλά και από την ίδια τη δική του αυτή καθ' αυτή λειτουργία.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσση

Andrade, H. (2007). *Self-assessment through rubrics*.

Ανάκτηση http://spfk12.org/cms/lib07/NJ01001501/Centricity/Domain/9/Self-Assessment%20Through%20Rubrics%20-%20Andrade%20-%20December%202007_January%202008.pdf

CIDREE (Σύνδεσμος Παιδαγωγικών Ινστιτούτων της Ευρώπης) (1999). *Across the Great Divides*, μτφ. Ηλιάδης, Ν. & Γαλανοπούλου, Α.: *Διεπιστημονική Διδασκαλία και Μάθηση στο σχολείο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*. Αθήνα, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Goddard, Y. L., Miller, R., Larsen, R., Goddard, R., Madsen, J., & Schroeder, P. (2010). *Connecting Principal Leadership, Teacher Collaboration, and Student Achievement*. *Online Submission*.

Ελληνόγλωσση

Καρατζιά-Σταυλιώτη, Ε. & Αχαΐτης, Σ. (2007). Αξιολόγηση μιας Διαθεματικής Καινοτομίας Σπουδών: Στάσεις Καθηγητών και Ευέλικτη Ζώνη (FZ). *International Journal of Learning*, 14 (3).

Κόμης, Β. (2004). *Εισαγωγή στις Εφαρμογές των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση*. Αθήνα, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Μαυρομμάτης, Ι., Ζουγανέλη, Α., Φρυδά, Ε. & Λουκά, Σ. (2008). Αξιολόγηση του μαθητή. Στο «*Η ποιότητα στην εκπαίδευση*»: Έρευνα για την αξιολόγηση ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (σελ. 241-280). Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Ανάκτηση από: http://www.pi-schools.gr/download/programs/erevnes/ax_poiot_xar_prot_deft_ekp/poiot_ekp_erevn/s_241_280.pdf

Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2009). *Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση ΑΕΒΕ.

Παγάνος, Π.(1998). *Το στρατηγικό μάρκετινγκ των εκπαιδευτικών προγραμμάτων*. Εκδόσεις Leader books Α.Ε

Πολίτης, Π., Κόμης, Β.& Κοίλιας, Χ. (2002). Οι συμμετοχικές μέθοδοι διδασκαλίας ως διδακτική προσέγγιση της Πληροφορικής στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση: μια μελέτη περίπτωσης, 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για τη Διδακτική των Φυσικών Επιστημών και την Εφαρμογή των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Μάιος 2002. Ανακτήθηκε από: <http://www.clab.edc.uoc.gr/aestit/3rd/contributions/667.pdf>

Σπυράτου, Ε.& Γουμενάκης, Γ. (2008). Αξιολόγηση εκπαιδευτικού σεναρίου ΠΑΚΕ ΠΤΔΕ Α' users.sch.gr/goumenak/pake08/13.pdf

Τζιώνας, Π. (2018). Ποιότητα και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικής Διαδικασίας και Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Ανακτήθηκε από:https://moodle.teithe.gr/pluginfile.php/80225/mod_resource/content/1/tzionas_quality_%20social.pdf

Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων (2015). *Ανάπτυξη Εθνικού Προγράμματος Κυκλοφοριακής Αγωγής και Οδικής Ασφάλειας*. Ανακτήθηκε από:
www.edrive.yme.gov.gr.